

Sosyal Medyanın Vücut Dismorfofobiye ve İntihara Etkisi

The Effect of Social Media on Body Dysmorphophobia and Suicide

Kadriye ÖZADMACA*

Öz

Bu çalışmanın amacı KKTC’de yaşayan kişilerin sosyal medya kullanımlarının vücut dismorfofobiye ve intihara etkisini tespit etmektir. Ayrıca İntihar Olasılığı Ölçeğinin, Beden İmgesi Bozukluğu Testi ile Sosyal Medya Ölçeği arasında aracı bir etkisinin olup olmadığı konusu araştırılmak istenmiştir. Araştırma için KKTC’de yaşayan 195 kişiye ulaşılmıştır. Çalışmada kişisel bilgi formu, Sosyal Medya Kullanım Bilgileri, İntihar Olasılığı Ölçeği, Beden İmgesi Bozukluğu Testi ölçekleri kullanılmıştır. Bu noktada çalışmanın amacı bu ölçekler arasındaki ilişkiyi araştırmanın yanı sıra bu ilişkilerin birbirleriyle ilişkisinde aracılık rolünün olup olmadığını araştırmak olarak belirlenmiştir. Analizlere başlamadan önce veri seti üzerine normallik testleri yapılmıştır. Verilerin normallik varsayımı altında olduğu kanıtlanmasının ardından grup karşılaştırmaları için t testi ve ANOVA testleri kullanılmıştır. Sürekli değişkenler arasındaki ilişki için ise korelasyon analizi uygulanmıştır. Analizler sonucunda, sosyal medya kullanıcıların platforma göre farklı davranışlara sahip olabileceği fakat sosyal medyayı kullanma amacına göre Beden İmgesi Bozukluğu Testi sonuçlarının değişiklik göstermediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca Beden İmgesi Bozukluk Testi ile İntihar Olasılığı Ölçeği arasında bir ilişki olmadığı ve bu yüzden Beden İmgesi Bozukluk Testi ile Sosyal Medya Ölçeği arasındaki ilişki için İntihar Olasılığı Ölçeği’nin aracı etkisinin olmadığı gözlemlenmiştir. Son olarak Beden İmgesi Bozukluk Testi ile Sosyal Medya Ölçeği arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır.

* Uzm.Klinik Psikolog Kadriye ÖZADMACA İfo@Psikologevinde.Com /0000-0002-4858-9788

Anahtar Kelimeler: İntihar Olasılığı Ölçeği, Sosyal Medya, Beden İmgesi Bozukluk Testi

Abstract

The aim of this study is to determine the effect of social media use of people living in TRNC on body dysmorphophobia and suicide. Additionally, we wanted to investigate whether the Suicide Probability Scale has a mediating effect between the Body Image Disturbance Test and the Social Media Scale. For the research, 195 people living in TRNC were reached. Personal information form, Social Media Usage Information, Suicide Probability Scale, and Body Image Disorder Test scales were used in the study. At this point, the aim of the study was determined to investigate the relationship between these scales, as well as to investigate whether these relationships have a mediating role in their relationship with each other. Before starting the analyses, normality tests were performed on the data set. After proving that the data were under the assumption of normality, t tests and ANOVA tests were used for group comparisons. Correlation analysis was applied for the relationship between continuous variables. As a result of the analysis, it was concluded that social media users may have different behaviors depending on the platform, but the results of the Body Image Disorder Test do not vary depending on the purpose of using social media. Additionally, it was observed that there was no relationship between the Body Image Disturbance Test and the Suicide Probability Scale, and therefore the Suicide Probability Scale did not have a mediating effect on the relationship between the Body Image Disturbance Test and the Social Media Scale. Finally, it was determined that there was a positive relationship between the Body Image Disorder Test and the Social Media Scale.

Keywords: Suicide Probability Scale, Social Media, Body Image Disorder Test

Giriş

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte sosyal medya toplum hayatındaki yerini almaya başlamıştır. Özellikler gençler zamanlarının büyük bir kısmını sosyal medyada harcamaktadır. Sosyal medya araçları genel olarak bilgi almak, bilgi paylaşımında bulunmak, eğitim faaliyetlerinde bulunmak ya da arkadaş edinmek gibi amaçlar doğrultusunda kullanılıyor olsa da bunların yanı sıra insanların değer yapılarını, düşünce biçimlerini olumlu ya da olumsuz bir şekilde etkileyen bir yanı da bulunmaktadır. Sosyal medya ile birlikte toplumun değer yargıları değişmektedir. Değişen bu değer yargıları karşısında insanların dayanma gücünde de değişimler görülmeye başlamıştır (Şener ve Yiğit, 2021).

Gençler arasında sosyal medya araçlarının yaygın kullanılması sonucunda insanlardaki güzellik algısı değişmiştir. Google+, Pinterest, Facebook, Instagram, Twitter, Youtube, Foursquare, Tiktok, bloglar en sık kullanılan sosyal paylaşım mecralarıdır. Bu mecralarda yayımlanan fotoğraflar ve videolar kişilerde oluşan güzellik algısının değişmesine neden olmuştur. Bu tarz değişimler çocukluk çağlarında başlayıp yetişkinlik çağına da tesir eden travmalara neden olabilir. Bu travmalar sonucunda kişilerde depresyon, şizofreni, özgüven kaybı başta olmak üzere birçok psikolojik rahatsızlığa neden olmaktadır (Öztürk, 2002).

Dismorfik bozukluk (DB), kişinin gerçekte var olmayan fakat var olduğunu düşündüğü bir beden kusuruna sahip olduğunu düşünmesi, bu konu üzerine bir uğraş göstermesi ve bir kusuru var ise de o kusuru olduğundan farklı bir kusur gibi değerlendirmesi olarak tanımlanabilir (APA, 2000). Genel olarak plastik cerrahlar ve dermatoloji uzmanlarına başvuran DB kişilerinde en sık görülen problemler; saç, cilt ya da bedenin bir bölümü ile ilgilidir. Bu kişilerde en belirgin durum ise herhangi bir bozukluk ya da farklılık olmamasına rağmen kişinin kendisini değerlendirme araçları olarak belirlediği biçimlerle kıyaslaması ve benzerlik bulunmaması durumunda hoşnutsuzluk duygusunun artması olduğu bilinmektedir (Öztürk, 2008).

Bu konu üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde BD ile ilgili psikoz ilişkisinin incelendiği “beden dismorfik bozukluğu – psikoz ilişkisi: bir vaka sunumu” çalışmasında gerçekte bir bozukluğu bulunmayan bir bireyin beden kusuru olduğunu düşünmesi durumunda olası durumlara ışık tutulmaya çalışılmıştır (Almış vd. 2011).

Çam Ray vd. tarafından yapılan “Beden Dismorfik Bozukluğu” çalışmasında bu bozukluğun tanımı, etyolojisine değinilmiş, sonrasında klinik özellikleri açıklanmıştır. Çalışmanın devamında tedavi süresinin farmakoterapi olarak bilinen yöntemler ve psikoterapi olarak bilinen bilişsel davranışçı tedavi yöntemlerine odaklanılmıştır (Çam Ray vd. 2012).

Bu çalışmada ise literatürde yer alan çalışmaların aksine, bireyleri beden dismorfik bozukluğuna ve intihara sürükleyen nedenlerden biri olduğu düşünülen sosyal medya ve sosyal medya araçlarının etkisi araştırılmak istenmektedir.

Literatür incelenmesi sonucu yola çıkılan bu çalışmada öncelikli amaç sosyal medyanın vücut dismorfobiye ve intihara etkisini araştırmak olarak belirlenmiştir. Bu amaçla kurulan hipotezler şu şekilde belirlenmiştir;

Hipotezler:

1. Sosyal medya araçlarından en çok kullanım oranlarına sahip uygulamalarından Instagram ve tiktok uygulaması kullananlar ile uygulamaları kullanmayanlar arasında Beden İmgesi Bozukluğu Testi sonuçları arasında bir ilişki var mıdır?
2. Sosyal medyayı kullanım amaçları ile Beden İmgesi Bozukluğu Testi sonuçları arasında bir ilişki var mıdır?
3. İntihar Olasılığı Ölçeği ile Beden İmgesi Bozukluğu Testi arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. İntihar Olasılığı Ölçeği ile Beden İmgesi Bozukluk Testi arasındaki ilişkide sosyal medya kullanımının aracı rolü var mıdır?

H1 : Instagram ve tiktok uygulamalarını kullananlar ile uygulamaları kullanmayanlar arasında Beden İmgesi Bozukluğu Testi sonuçları arasında bir ilişki yoktur.

H2 : Sosyal medyayı kullanım amacı ile Beden İmgesi Bozukluğu Testi sonuçları arasında bir ilişki yoktur.

H3 : İntihar Olasılığı Ölçeği ile Beden İmgesi Bozukluğu Testi arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir ilişki yoktur.

H4 : İntihar Olasılığı Ölçeği ile Beden İmgesi Bozukluk Testi arasındaki ilişkide sosyal medya kullanımının aracı rolü yoktur.

Literatürde direkt olarak sosyal medyanın beden dismorfik bozuklukla ve intihara etkisi üzerine bir çalışma yapılmamış olması ve bu iki ölçek arasındaki ilişkide sosyal medyanın rolünün olup olmamasının incelenmesi bu çalışmayı literatür için önemli kılmaktadır.

Yöntem

Araştırma Modeli: Araştırma nicel bir modele sahiptir. KKTC'deki kişiler üzerinden sosyal medyanın vücut dismorfobiye ve intihar eğilimine etkisi incelenmek istenmektedir. Bu bağlamda tasarlanan nicel bir araştırma modeli ile çalışma yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklem Büyüklüğü: Araştırma evreni KKTC'de yaşayan bireyleri kapsamaktadır. Bu çalışma özelinde, araştırma evreninin tamamına erişim sağlamanın mümkün olmadığı göz önüne alınarak örnekleme yöntemi ile 195 kişi seçilmiştir.

Veri Toplama Yöntemi: Araştırmacı tarafından online platform aracılığıyla toplanan bilgiler analiz için hazır duruma getirilmiştir. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formunun yanısıra Sosyal Medya Kullanım Bilgileri, İntihar Olasılığı Ölçeği, Beden İmgesi Bozukluğu Testi başlığı altında Beden Dismorfik Bozukluğu Ölçeği, Beden Kusuruyla İlgili Düşünceler Nedeniyle Engelleme, Beden Kusuruyla İlgili Düşüncelere Bağlı Sıkıntı, Beden Kusuruyla İlgili Düşüncelere Karşı Direnme, Beden Kusuruyla

İlgili Düşünceleri Kontrol Etme Düzeyi, Beden Kusuruyla İlgili Etkinliklerde Harcanan Zaman, Beden Kusuruyla İlgili Etkinlikler Nedeniyle Engellenme, Beden Kusuruyla İlgili Davranışların Yol Açtığı Zorlanma, Beden Kusuruyla İlgili Davranışlara Karşı Direnme, Beden Kusuruyla İlgili Davranışları Kontrol Etme Düzeyi, İçgörü ve Kaçınma ölçeklerini içeren anket formu kullanılmıştır.

İntihar Olasılığı Ölçeği: 1990 yılında Cull ve Gill tarafından önerilen bu ölçekte 36 madde yer almaktadır. Sorular “hiçbir zaman”, “nadiren”, “bazen”, “sıklıkla” ve “her zaman” gibi 5’li likert ölçeğe sahiptir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması Atlı (2007) tarafından yapılmış ve çalışmada bu ölçeğin geçerlik güvenirlik testleri yapılmıştır. Ölçekte alınan puan arttıkça kişinin intihar olasılığının arttığını söylemek mümkündür.

Beden İmgesi Bozukluk Testi: Cash ve arkadaşları tarafından (2004) daha önce Philips tarafından hazırlanan testin geliştirilmesi ile elde edilen bu ölçekte 7 temel soru yer almaktadır. 5’li likert ölçüden meydana gelen 7 temel sorudan elde edilen 7 ila 35 arasında değişen puanlama sonucunda kişinin puanı arttığı durumda kişide olumsuz bir beden algısı olduğu sonucuna varılmaktadır. Bu çalışmada Cash ve arkadaşlarının çalışmasında yer alan açık uçlu sorular, ölçeğe benzer şekilde likert ölçeklere çevrilmiş ve toplamda 12 likert ölçek kullanılmıştır.

Veri Analizi: Çalışma için elde edilen veriler SPSS 25 ve AMOS 24 yazılımları aracılığıyla analiz edilmiştir. Çalışmalarda güven düzeyi %95 olarak belirlenmiştir. Anketlerden elde edilen veriler üzerinde ilk olarak katılımcıların puanlarının normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov testi ve çarpıklık basıklık katsayıları ile test edilmiştir. Daha sonra dağılım durumuna göre korelasyon katsayıları incelenmiştir. Bunların yanı sıra Sosyal Medya Kullanımının vücut dismorfofobisine etkisine intihar ölçeğinin aracılık etkisi yapısal eşitlik modeliyle incelenmiştir.

Bulgular

Tablo 1. Demografik Değişkenler

	N	%
Cinsiyet		
- Erkek	87	45,3
- Kadın	105	54,7
Yaş	Min: 18 Max: 60	Ortalama: 33,61 S.Sapma : 9,73
Medeni Durum		
- Evli	80	41,0
- Bekar	115	59,0
Eğitim Durumu		
- İlköğretim	27	13,9
- Lise	44	22,7
- Önlisans	21	10,8
- Lisans	66	34,0
- Yüksek Lisans - Doktora	36	18,6
Aylık Gelir		
- 2700 TL ve altı	45	23,3
- 2701 – 4000	28	14,5
- 4001 – 6000	39	20,2
- 6001 – 10000	33	17,1
- 10.000 TL üstü	48	24,9
Çalışma Durumu		
- Hayır	66	34,2
- Evet	127	65,8
Çocuk Olma Durumu		
- Hayır	105	55,0
- Evet	86	45,0
Kronik Hastalık		
- Hayır	140	72,5
- Evet	53	27,5
Psikiyatrik Hastalık		
- Hayır	154	80,2
- Evet	38	19,8

Katılımcıların %45,3'ü erkek (n=87), %54,7'si kadındır (n=105). Medeni durumları incelendiğinde, katılımcıların %41'inin evli, %59'unun bekar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim durumları incelendiğinde katılımcıların %34,0'ünün lisans, %18,6'sının yüksek lisans ve doktora, %13,9'unun ise ilköğretim mezunu olduğu görülmektedir. Aylık gelirler incelendiğinde ise %23,3'ünün 2700 TL ve altı gelire sahip olduğu, %24,9'unun ise 10.000 TL ve üzeri aylık gelire sahip olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Çalışma durumuna bakıldığında katılımcıların %65,8'inin çalıştığı, %34,2'sinin ise çalışmadığı görülmektedir. Katılımcıların çocuk sahibi olup olmadığı incelendiğinde %55'inin çocuğa sahip olmadığı, %45'inin ise bir ya da daha fazla çocuğa sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kronik hastalık olması durumu incelendiğinde katılımcıların %27,5'inin kronik hastalığa sahip olduğu, %72,5'unun ise bir kronik hastalığa sahip olmadığı söylenebilir. Psikiyatrik hastalık durumu incelendiğinde ise katılımcıların %80,2'sinin herhangi bir psikiyatrik hastalığa sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların yaş aralığı 18-60 arasında yer aldığı ve ortalama 33,61 olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Normallik Testi Sonuçları

	N	Ortalama + ss	Kolmogorov - Smirnov Testi	Çarpıklık	Basıklık
Sosyal Medya	195	0,5598 + 0,3121	0,260	-1,211	0,982
BİBT	195	25, 5263 + 10,1976	0,260	0,863	0,345
İÖÖ	195	101,1667 + 28,4319	0,260	0,331	1,163

Tablo 2'deki sonuçlar incelendiğinde Kolmogorov-Smirnov'a göre değişkenlerin normallik varsayımı sağlamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Fakat çarpıklık basıklık değerleri incelendiğinde bu değerlerin $\pm 1,5$ aralığında olması değerlerin normallik varsayımını sağladığını göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu yüzden çalışmanın analiz aşamasında normallik varsayımı altında kabul edilen testlerle devam edilmiştir.

H1 : Instagram ve tiktok uygulamalarını kullananlar ile uygulamaları kullanmayanlar arasında Beden İmgesi Bozukluğu Testi sonuçları arasında bir ilişki yoktur.

Tablo 3. Instagram Kullanma Durumu ile BİBT Arası İlişki Testi Sonuçları

Instagram Uygulaması	Ort \pm s.s.	T Testi	p değeri
Kullanıyor	25,440 \pm 9,09	-0,012	0,990
Kullanmıyor	25,465 \pm 9,63		

Instagram uygulamasını kullananlar ile kullanmayan arasında BİBT sonuçları t testi ile incelendiğinde p değerinin 0,05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar ışığında kişilerin instagram uygulamasını kullanması ile kullanmaması BİBT sonuçları bakımından farklılık göstermemektedir diyebiliriz. Bir başka ifade ile BİBT ölçe-

ğini kişinin instagram kullanıp kullanmaması etkilememektedir.

Tablo 4. Tiktok Kullanma Durumu ile BİBT Arası İlişki Testi Sonuçları

Tiktok Uygulaması	Ort ± s.s.	T Testi	p değeri
Kullanıyor	24,255 ± 8,47	-3,069	0,002
Kullanmıyor	28,960 ± 11,54		

Tiktok uygulamasını kullananlar ile kullanmayan arasında BİBT sonuçları t testi ile incelendiğinde p değerinin 0,05'ten küçük olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar ışığında kişilerin tiktok uygulamasını kullanması ile kullanmaması BİBT sonuçları bakımından farklılık göstermektedir diyebiliriz. Bu farklılığın Tiktok uygulaması kullanan kişilerin kullanmayanlarda düşük BİBT değerine sahip olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

H2 : Sosyal medyayı kullanım amacı ile Beden İmgesi Bozukluğu Testi sonuçları arasında bir ilişki yoktur.

Tablo 5. Sosyal Medya Kullanım Amacı ile BİBT Arası İlişki Testi Sonuçları

Sosyal Medya Kullanım Amacı	Ort ± s.s.	F Testi	p değeri
Yeni arkadaşlar edinmek	31,048 ± 9,162	1,604	0,148
Sohbet etmek	24,437 ± 7,642		
Arkadaşlar ile takipleşmek	25,694 ± 11,374		
Gündemi takip etmek	24,245 ± 8,206		
Zaman geçirmek	25,451 ± 10,114		
Paylaşım yapmak	22,909 ± 9,803		
Diğer	22,833 ± 5,636		
Toplam	25,464 ± 9,572		

Sosyal medyayı kullanım amaçları ile BİBT sonuçları arasındaki ilişki ANOVA testi ile incelendiğinde p değerinin 0,05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar ışığında kişilerin sosyal medyayı kullanma amaçlarına göre BİBT sonuçlarının farklılık göstermediği söylenebilir.

H3 : İntihar Olasılığı Ölçeği ile Beden İmgesi Bozukluğu Testi arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir ilişki yoktur.

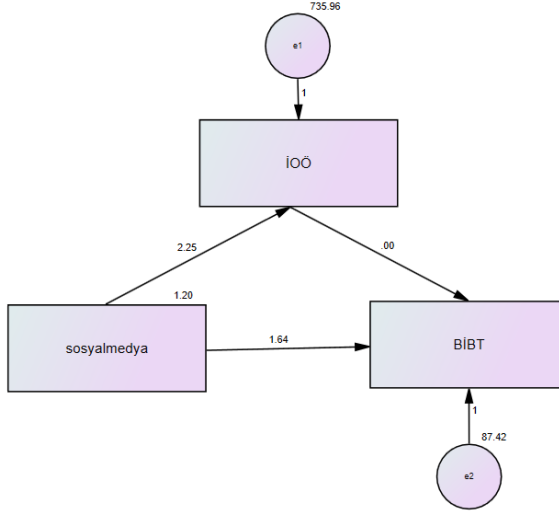
Tablo 6. Ölçekler Arasındaki Korelasyonların İncelenmesi

		BİBT	İÖÖ
BİBT	r	1	0,024
İÖÖ	r	0,024	1

Tablo 6'da BİBT ile İÖÖ arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olup olmama durumuna korelasyon analizi ile bakılmıştır. Sonuçlara göre sadece iki ölçek arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

H4 : İntihar Olasılığı Ölçeği ile Beden İmgesi Bozukluk Testi arasındaki ilişkide sosyal medya kullanımının aracı rolü yoktur.

Bu üç değişken arasında aracılık rolü olup olmaması durumuna yapısal eşitlik modeli yardımıyla bakılmıştır.

Şekil 1. Sosyal Medya ile BİBT Arasındaki İlişkide İÖÖ'nin Aracılık Etkisi

Şekil 1.'de görüldüğü üzere modeller arasındaki indeksler incelendiğinde İntihar Olasılığı Ölçeğinin diğer ölçeklerle ilişkisinin düşük çıktığı görülmektedir. Modelin uyum indeksine bakıldığında GFI değerinin 0,971 olarak hesaplandığı görülmektedir. Şekil 1.deki sonuçlar incelendiğinde Sosyal Medya Ölçeği ile İntihar Olasılığı Ölçeği arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamsız çıktığı ($p=0,205>0,05$) söylenebilir. Sosyal Medya Ölçeği ile BİBT ölçeği arasındaki ilişki incelendiğinde ise p değerinin 0,008 olarak hesaplandığı, yani istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu ilişki incelendiğinde Sosyal Medya Ölçeği ile BİBT arasında pozitif yönlü ($B=1,64$, $p<0,05$) bir ilişki olduğunu söylemek mümkündür. Şekil 3'ten çıkarılacak bir diğer sonuç ise İntihar Olasılığı Ölçeği'nin Sosyal Medya Ölçeği ile BİBT ölçeği arasındaki ilişkiye aracılık etkisinin olmamasıdır diyebiliriz.

Tartışma

Teknolojik aletler sayesinde insanların birbirleri ile etkileşim hızı artmıştır. Zamanla bunun iyi yönlerinin olduğu ortaya çıkarken, aynı zamanda kişileri kötü etkileyen yanlarının olduğu da keşfedilmiştir. Sosyal medyanın ortaya çıkmasıyla birlikte toplumsal normların, değer yargularının da değiştiği bilinmektedir (Şener ve Yiğit, 2021). Değişen bu değer yargularından birisi de güzellik algısıdır. Sosyal medya ile

birlikte güzellik yargıları değişmiş ve kişilerin sosyal medyanın yarattığı güzellik algısına göre kendilerini kıyaslamalara başladığı görülmüştür. Bu karşılaştırmalar sonucunda kişilerde kendini yetersiz görme ile başlayan etkiler, depresyondan intihara kadar bir çok rahatsızlığa neden olmaktadır (Öztürk, 2002).

Bu çalışmada sosyal medyanın vücut dismorfobiye ve intihara etkisi irdelenmiştir. Bu bağlamda çalışma için KKTC’de yaşayan ve erişim sağlanan 195 kişi üzerinden analizler yapılmıştır. Çalışma için katılımcılara kişisel bilgi formunun yanı sıra, Sosyal Medya Kullanım Bilgileri, İntihar Olasılığı Ölçeği, Beden İmgesi Bozukluğu Testi soruları yöneltilmiştir.

Çalışma sonucu elde edilen veriler %45,3’ünün erkek, %54,7’sinin kadın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yaş ortalamasının $33,61 \pm 9,73$ olduğu, katılımcıların %41’inin evli, %59’unun bekar olduğu, %34’ünün lisans mezunu olduğu, %24,9’unun 10.000 ve üzeri aylık gelire sahip olduğu, %65,8’inin bir işte çalıştığı, %55’inin çocuğu olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca %27,5’inin kronik hastalığa, %19,8’inin psikiyatrik hastalığa sahip olduğu tespit edilmiştir.

Çalışma için belirlenen hipotezlerin sonuçları incelendiğinde; instagram kullananlar ile kullanmayanlar arasında BİBT açısından bir fark görülmediği fakat tiktok uygulamasını kullanan kişilerin kullanmayanlardan daha düşük BİBT değerine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bahtiyar (2021)’in çalışmasında da benzer şekilde sosyal medyanın beden algısı, beden imgesi ilişkisine etkisinin az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kaya ve Dalkıç’ın (2020) çalışmasında ise instagramın beden algısı üzerinde etkili olduğu, instagram kullananların beden algısının yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Eşiyok Sönmez ve Özgen’in (2017) çalışmasında ise medya kullanımı ile beden imajı arasında bir ilişki olduğu, kullanıcıların sosyal medyada yer alan ünlülere benzeme eğiliminde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Analizler sonucunda ulaşılan bir diğer sonuç, sosyal medya kullanım amacına göre BİBT ölçeğinin değişkenlik göstermediğidir. Bunlara ek olarak, analizler sonucunda BİBT ile İÖÖ arasındaki istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı, İÖÖ değişkeninin BİBT ile Sosyal Medya Ölçeği arasındaki ilişkiye aracılık etkisinin olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu analizler sonucunda İÖÖ değişkeninin Sosyal Medya Ölçeği ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Literatürde yer alan çalışmalarda ise (Duman, 2019; Ayçin, 2023) tam tersi sonuçlara ulaşılmış, sosyal medya kullanımı ile intihar arasında bir ilişki olduğu ve önlem alınması gereken konular olduğu üzerinde durulmuştur.

Çalışma sonucu elde edilen bir diğer bulgu ise Sosyal Medya ile BİBT arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı çıkmasıdır. Literatürde Şengönül ve Aydın’ın (2023) çalışmasında da benzer şekilde sosyal medya ile görünüş kaygısı üzerindeki ilişkinin anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Avcılar’ın (2022) yaptığı çalışmada da sosyal medya platformlarından (instagram, tiktok, facebook ve diğer platformlar) özellikle kadın bedenini idealize etmesi açısından uygun mecralar olduğuna dikkat çekilmiştir.

Sonuç

Araştırma sonuçlarına göre elde edilen bulgular incelendiğinde İntihar Olasılığı Ölçeği'nin Beden İmgesi Bozukluk Testi ile Sosyal Medya Ölçeği arasındaki ilişkiye aracı rolünün olmadığı saptanmıştır. Ayrıca sosyal medya kullananların kullandığı uygulamaya göre Beden İmgesi Bozukluk Testi sonucunun değiştiği gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra sosyal medya kullanan kişilerin, sosyal mecraları kullanma amacına göre Beden İmgesi Bozukluk Testi'nin farklılık göstermediği, kullanan kişilerin benzer oranlarda etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ulaşılan bu sonuçlar ışığında, örneklem grubunun genişletilerek yeni çalışmalar yapılmasını uygun olduğu ve anketlerde nicel verilerin yer aldığı değişkenlere yer verilmesi gerektiğini söylemek mümkündür. Ayrıca sosyal medya platformlarını karşılaştırmak için platformlara yönelik ayrı ayrı soruların sorulmasının çalışma için daha anlaşılır sonuçlara ulaşılacağı düşünülmektedir. Son olarak sosyal medya platformundan beden imgesi bakımından olumsuz etkilenen kişilerin ne tarz yöntemler ile bu algılarını olumluya çevirdiklerini araştırmak, literatüre katkı sağlamak açısından önemli bir çalışma olacaktır.

Kaynaklar

Almiş, B. H., Cumurcu, B. E., Karlıdağ, R., Kartalçı, Ş. ve Gül, İ. G. (2011) *Beden Dismorfik Bozukluğu-Psikoz İlişkisi: Bir Vaka Sunumu*, Journal of Turgut Ozal Medical Center, 18 (3), 190-193.

Atlı, Z. (2007) *İntihar Olasılığı Ölçeği'nin Klinik Örneklemdeki Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*, Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 106s.

Avcılar, E.G. (2022) *Sosyal Medyada Kadın Bedeninin İdealize Edilmesi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi, 2(2), 445-464s.

Ayçin, T. (2023) *İntihar Olgusu ve Medya İlişkisi: Enes Kara İntiharının Haber Siteleri Üzerinden İncelenmesi*, Yeni Medya Elektronik Dergisi, 7 (1), 58-83

Bahtiyar, M. (2021) *Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Karşılaştırma, Sosyal Medya Tutumu ve Beden İmgesi İlişkisinin İncelenmesi*, Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying, 8(2), 23-38.

Cash, T. F. (2004) *Body Image: Past, present and future*, An International Journal of Research, 1, 1-5.

Cull, J. G. ve Gill, W. S. (1990) *Suicide probability scale manual*. Western psychological services, Los Angeles.

Duman, N. (2019) *İntihar ve Medya*, Ekev Akademi Dergisi, 23 (77), s323-332.

Eşiyok Sönmez, E. ve Özgen, Ö. (2017) *Medya Kullanımı ve Beden İmajı: Türkiye ve İngiltere Örneği*, Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (27), 78-95.

Kaya, Z. ve Dalkıç, A. (2020) *Instagram Kullanan ve Kullanmayan Ergenlerde Beden Algısı ve Öz-yeterliğin İncelenmesi*, Gençlik Araştırmaları Dergisi, 8, 48-69s.

Öztürk O. (2008) *Nevrotik, Stresle ilgili ve Somatoform Bozukluklar*. Ruh Sağlığı ve Bozuklukları, Ankara, Tuna Matbaacılık San.ve Tic. A.Ş. (11. Baskı), 512-37.

Öztürk, O. (2002) *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*, Ankara, Nobel Yayınları.

Ray P. Ç., Demirkol M. E. ve Tamam L. (2012) *Beden Dismorfik Bozukluğu*. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 4(4): 547-565.

Şener, S. ve Yiğit, B.N. (2021) *Sosyal Medyanın Gençlerin Düşünce ve Değerlerine Etkisi*, Akademik Platform İslami Araştırmalar Dergisi, 5/3, 529-553s.

Şengönül, M. ve Aydın, B.N. (2023) *Genç Yetişkinlerde Sosyal Medya Kullanımına Dair Özellikler ile Sosyal Görünüş Kaygısı ve Yeme Tutumlarının İlgisi*, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6/1, 113-134s.

Extended Abstract

With developing technology, the use of social media is increasing and becoming indispensable in social life. Social media, which is generally used for purposes such as accessing information, sharing information, using it in educational activities or making friends, affects people's lives positively or negatively. Commonly used social media channels; Google+, Pinterest, Facebook, Instagram, Twitter, Youtube, Foursquare, Tiktok, blogs. Widely used social media channels change people's value judgments. Photos and videos shared on these social media cause people's perception of beauty to change. Due to this changing perception of beauty, individuals cause trauma to themselves or those around them. As a result of traumas that begin in childhood and continue to affect later periods, individuals are dragged into psychological disorders such as depression, schizophrenia, and loss of self-confidence. Dismorphic disorder (DD) can be defined as a person thinking that he has a body defect that does not actually exist but that he thinks exists, making an effort on this issue, and even if he has a defect, he evaluates that defect as a different defect than it is. The aim of this study is to determine the effect of social media use of people living in TRNC on body dysmorphophobia and suicide. Additionally, we wanted to investigate whether the Suicide Probability Scale has a mediating effect between the Body Image Disturbance Test and the Social Media Scale. Hypotheses determined within the scope of the study; Hypothesis 1: There is no relationship between the Body Image Disorder Test results between those who use Instagram and TikTok applications and those who do not use the applications. Hypothesis 2: There is no relationship between the purpose of using social media and the results of the Body Image Disorder Test. Hypothesis 3: There is no statistically significant relationship between the Suicide Probability Scale and the Body Image Disturbance Test. Hypothesis 4: Social media use does not have a mediating role in the relationship between the Suicide Probability Scale and the Body Image Disturbance Test. In addition to the personal information form as a data collection tool, Social Media Usage Information, Suicide Probability Scale, Body Dysmorphic Disorder Scale under the title of Body Image Disorder Test, Inhibition Due to Thoughts About Body Defect, Distress Due to Thoughts About Body Defect, Resistance to Thoughts About Body Defect, Body The survey includes scales: Level of Controlling Thoughts Related to Flaws, Time Spent in Activities Related to Body Defects, Frustration Due to Activities Related to Body Defects, Strain Caused by Behaviors Related to Body Defects, Resistance to Behaviors Related to Body Defects, Level of Controlling Level of Behaviors Related to Body Defects, Insight and Avoidance form was used. For the research, 195 people living in TRNC were reached. At this point, the aim of the study was determined to investigate the relationship between these scales, as well as to investigate whether these relationships have a mediating role in their relationship with each other. The data obtained for the study were analyzed through SPSS 25.0 and AMOS 24 software. The confidence level in the studies was determined as 95%. On the data obtained from the surveys, it was first tested whether the participants' scores were normally distributed using the Kolmogorov-Smirnov test and skewness and kurtosis coefficients. Then, correlation coefficients were examined according to distribution status. After proving that the data were under the assumption of normality, t tests and ANOVA tests were used for group comparisons. Correlation analysis was applied for the relationship between continuous variables. As a result of the analysis, it was concluded that social media

users may have different behaviors depending on the platform, but the results of the Body Image Disorder Test do not vary depending on the purpose of using social media. In addition, the mediating effect of the suicide scale on the effect of Social Media Use on body dysmorphism was examined with a structural equation model. Additionally, it was observed that there was no relationship between the Body Image Disturbance Test and the Suicide Probability Scale, and therefore the Suicide Probability Scale did not have a mediating effect on the relationship between the Body Image Disturbance Test and the Social Media Scale. Finally, it was determined that there was a positive relationship between the Body Image Disorder Test and the Social Media Scale. In the light of these results, it is possible to say that it is appropriate to conduct new studies by expanding the sample group and that variables containing quantitative data should be included in the surveys. In addition, it is thought that asking separate questions for the platforms in order to compare social media platforms will yield more understandable results for the study. Finally, investigating the methods by which people who are negatively affected by social media platforms in terms of body image turn their perceptions into positive ones will be an important study in terms of contributing to the literature.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. Yaşayan hiçbir canlı (insan ve hayvan) üzerinde araştırma yapılmamıştır. Makale edebiyat sahasına aittir.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile arasında mali çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Destek ve Teşekkür

Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Ethics Committee Permission

Ethics committee permission is not required for this study. No research has been conducted on any living creature (human and animal). The article belongs to the field of literature.

Deconfliction Statement

The author of the article declares that there is no conflict of financial interest between him and any institution, organization, person related to this study.

Support and Thanks

Support was not received from any institution or organization in the study.